

Factsheet GHB

Wat is GHB?

GHB (Gamma Hydroxyde Boterzuur) is een ontspannende drug die mensen een euforisch en vrolijk gevoel kan geven. Het is een doorzichtige vloeistof, die afhankelijk van de concentratie soms wat lichtstroperig is. GHB wordt meestal gedronken vanuit kleine plastic buisjes. Soms mengen gebruikers het door frisdrank om de zoute smaak niet te proeven. GHB is oorspronkelijk ontwikkeld en gebruikt als een narcosemiddel bij operaties. Vanwege de bijwerkingen en de moeilijke dosering gebeurt dat niet meer.

De dosering luistert nauw en is afhankelijk van het lichaamsgewicht van de gebruiker, de maaginhoud en zijn gevoeligheid. Ook kan de GHB in sterkte wisselen. Een gebruiker neemt al snel te veel.

Handel, bezit en productie van GHB is verboden.

Effecten

Positief: ontspanning, hallucinaties, euforie, seksuele prikkeling, prettige alcoholachtige maar katervrije roes.

Negatief: afhankelijk van dosering: duizeligheid, slaperigheid, misselijkheid en braken, vermoeidheid, vergeetachtigheid, stuiptrekkingen. Bij een hogere dosering kan de gebruiker in een comateuze toestand raken: dit wordt *out gaan* genoemd en komt relatief vaak voor, 2/3 van de gebruikers is dit wel eens overkomen. Deze toestand van bewusteloosheid kan 3 tot 5 uur duren. De persoon ontwaakt meestal vrij abrupt zonder noemenswaardige restverschijnselen. Soms treedt geagiteerd en gedesoriëteerd gedrag op.

Risico's

- GHB is moeilijk te doseren; er zit maar een kleine marge tussen de dosering waarbij het gewenste effect optreedt (van 0,5 tot 1,5 gram) en die waarbij bewusteloosheid optreedt (vanaf 3 tot 4 gram). Vanwege opgebouwde tolerantie kan dit erg verschillen van persoon tot persoon.
- GHB wordt in variërende concentraties verkocht, daarom is het meestal onduidelijk hoeveel de gebruiker tot zich neemt.
- GHB kan ook bij een kleine dosis al negatieve effecten hebben, zoals braken, stuiptrekkingen, tijdelijk geheugenverlies en duizeligheid.
- Bij hoge doseringen kan de gebruiker bewusteloos raken. Dit wordt *out gaan* genoemd. Het lijkt alsof de persoon slaapt, maar het gaat om een comateuze slaap. Meestal ontwaken mensen weer, maar de kans bestaat dat iemand in deze toestand stikt in zijn eigen tong. Het ontwaken uit de comateuze toestand kan traag verlopen en gepaard gaan met misselijkheid. De gebruiker kan stikken in zijn braaksel.
- Er is een grotere kans op ademhalingsstilstand door combinatiegebruik met andere dempende stoffen als alcohol en/of slaap/kalmeringsmiddelen. Deze middelen versterken de verdovende werking van GHB. In de combinatie met 'uppers' zoals

XTC, speed en cocaïne kan er snel teveel GHB genomen worden, waardoor het risico op bewustzijnsstoornissen groter wordt.

- Veelvuldig gebruik van GHB en vooral het er op lijkende GBL kan leiden tot (ernstige) maagklachten
- Onder invloed van GHB kan de gebruiker instemmen met seksueel gedrag waar hij later spijt van heeft. Tijdens de comateuze toestand heeft hij niet in de hand wat er met hem gebeurt. Daarom heeft GHB een reputatie als rapedrug. De kans dat iemand het middel onopgemerkt consumeert is echter klein, door de sterke zoute smaak van GHB. Maar een zoet drankje kan de smaak maskeren.
- Verkeersdeelname is uiterst riskant door de dempende en slaapverwekkende werking. De werking kan verraderlijk zijn: het ene moment voel je je nog wakker en het volgende moment val je weg.
- Een overdosis kan leiden tot het stoppen van de ademhaling.

Afhankelijkheid / schadelijkheid

Bij regelmatig gebruik kan psychische en lichamelijke afhankelijkheid ontstaan. Dagelijkse gebruikers kunnen heftige ontwenningssverschijnselen krijgen, zoals epileptische aanvallen, psychose of delirium. Mogelijk kunnen deze verschijnselen ook na een kortere periode van intensief gebruik optreden.

Er is nog weinig bekend over de lange termijn gevolgen van GHB. Een aantal gebruikers heeft na regelmatig gebruik last van geheugenverlies. Er is meer onderzoek nodig.

Tendensen/ontwikkelingen

- Het aantal verslaafden neemt toe. Ruim 300 zwaar verslaafden kwamen er in het afgelopen jaar terecht in verslavingsklinieken. Dat is een verdubbeling in een jaar tijd, blijkt uit cijfers van het Landelijk Alcohol en Drugsinformatie systeem.
- Binnen IrisZorg zijn meer cliënten in behandeling voor GHB-gebruik. Vóór 2006 was er sprake van enkele gevallen per jaar. In 2008 was er een zeer sterke toename tot ongeveer 40 patiënten. In 2010 zijn er tot nu toe (augustus) 64 cliënten die klinisch behandeld worden of zijn behandeld.
- Volgens IrisZorg lijkt de dagelijkse hoeveelheid die een gebruiker tot zich neemt toe te nemen. Ook de verslavingsernst lijkt toe te nemen.
- Terwijl in het uitgaanscircuit GHB steeds normaler gevonden lijkt te worden, is GHB allang niet meer alleen maar de partydrug die het vroeger was.
- Op internet is eenvoudig informatie te vinden over de bereiding. GHB wordt steeds vaker gezien als een goedkoop alternatief voor alcohol en andere drugs.
- De risico's van het *out gaan* worden vaak gezien als een onschuldig bijeffect van GHB.
- Veel verslaafden gebruiken het de hele dag door.
- Het ongemerkt toedienen van GHB in drankjes is een terugkomend onderwerp. De Drugs Infolijn ziet geen duidelijke toename. Er zijn geen cijfers over incidenten met onvrijwillig gebruik van GHB. Meldingen worden niet structureel bijgehouden door de politie. Onderzoek bij slachtoffers is moeilijk, want GHB is na ongeveer 12 uur niet meer aantoonbaar in bloed of urine.

De behandeling van Iriszorg

IrisZorg biedt klinische en ambulante behandeling. Dit bestaat uit ontgiftiging en een cognitieve gedrags- therapeutische behandeling.

Daarnaast is er behandeling op medisch, psychiatrisch en sociaal-maatschappelijk vlak.

Medisch gezien werkt een geleidelijke afbouw van GHB het best. Daarom hebben instellingen voor verslavingszorg onlangs toestemming gekregen om GHB voor te schrijven

bij de behandeling. De effectiviteit van deze behandeling wordt nu in een landelijk project onderzocht. IrisZorg neemt deel aan dit project.

Bij een klinische ontgiftigingsbehandeling binnen IrisZorg wordt de afbouw met medicinale GHB ondersteund door medische en psychologische zorg.

Gebruik en misbruik

Binnen het cluster Behandeling van IrisZorg wordt alleen onder strikte voorwaarden medicinale GHB verstrekt.

Handel is streng verboden. Er wordt frequent gecontroleerd. Zowel voor cliënten als voor medewerkers staat ontslag te wachten indien er sprake is van handel in middelen binnen voorzieningen. Er wordt geen onderscheid gemaakt naar het soort middel.

Indien handel geconstateerd wordt, is IrisZorg strenger naar medewerkers dan naar cliënten.

Er volgt altijd ontslag. Indien de handel enige omvang heeft, wordt ook altijd aangifte gedaan.

Bij cliënten wordt gekeken of hun toestand het verdraagt dat ze ontslagen worden en wordt de procedure gedwongen ontslag gehanteerd. Het kan voorkomen dat cliënten niet ontslagen worden, maar overgeplaatst worden naar een plek met meer toezicht.